

آخرین دولت

محمد بیابانی اسکویی

مؤسسه فرهنگی نبأ

سرشناسه: بیانی اسکویی، محمد، ۱۳۴۱
نام و عنوان پدیدار: آخرين دولت / تأليف: محمد بیابانی
اسکویی
مشخصات نشر: تهران: مؤسسه نبا، ۱۳۷۹
مشخصات ظاهری: ۶۴ ص.
شابک: ۰۶۳-۲۶۴۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرستنویسی: فیبا.
یادداشت: کتابنامه: ص ۶۴-۶۷
موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق.
مهدویت، انتظار
ردیبلندی کنگره: ۳/ ۹۵ ب / ۳۵ / ۰۱ BP
ردیبلندی دیوبی: ۹۵۹ / ۹۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۱۴۴۷۳-۷۹ م

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

آخرين دولت

مؤلف: محمد بیابانی اسکویی
حروفچینی: انتشارات نبا / لیتوگرافی: نداگرافیک
چاپ: دالاهو / نوبت چاپ: هفتم، ۱۴۰۰
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه / قیمت: ۱۶۰۰۰ ریال
ناشر: انتشارات نبا / تهران، خیابان شریعتی، روبروی خیابان ملک
خیابان شیستری، خیابان ادبی، شماره ۲۶
تلفکس: ۷۷۵۰۴۶۸۳ - ۷۷۵۰۶۰۲

شابک: ۹۷۸-۰-۶۳-۲۶۴۰-۶۰۰-۹
ISBN: 978 - 600 - 2640 - 63 - 5

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۲	بی نیازترین حکومت
۱۳	۱. نزول باران و عمران و آبادانی زمین
۱۵	۲. بیرون آمدن گنجهای زمین
۱۶	۳. نبود فقر در عصر حضرت حجت (عج)
۱۷	۴. اطاعت خدا و فرونی نعمت
۱۹	۵. برکت و ارزانی در دولت مهدی (عج)
۲۱	عادلترین حکومت
۲۱	۱. در دولت مهدی زمین پر از عدل می شود.
۲۴	۲. قضاوت مهدی (عج) به قضاوت داود
۲۵	۳. تساوی در تقسیم اموال
۲۷	عالمندترین حکومت
۲۷	۱. تکامل علم در زمان مهدی (عج).
۲۹	۲. علم مهدی (عج) و شیعیان در آخرین دولت
۳۲	۳. علم قضات

مقدّمه	۳۴
۱. زمین به منزله کف دست حضرت می‌شود	۳۵
۲. زمین برای اصحاب قائم (عج) جمع می‌شود	۳۶
۳. زیادی قوّت اصحاب قائم (عج)	۳۷
۴. یاری فرشتگان	۳۸
۵. اطاعت و سلطنت فراغیر	۴۰
امنیّت در آخرین دولت	۴۶
۱. طرد شیطان	۴۸
۲. امنیّت راهها	۵۲
۳. امنیّت حیوانات	۵۲
اصلاحات در آخرین دولت	۵۵
فهرست منابع	۶۲

مقدّمه

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

دَوَّتْنَا أَخْرَ الدُّولِ وَلَنْ يَبْقَى أَهْلُ بَيْتٍ لَّهُمْ دَوْلَةٌ إِلَّا
مَكَوْنَاقَبَنَا إِلَّا يَقُولُوا إِذَا رَأَوْا سِيرَتَنَا: إِذَا مَلَكْنَا سِرْنَا
مِثْلَ سِيرَةِ هُؤُلَاءِ ....^(۱)

دولت ما بعد از همه دولتهاست. هر قومی که برای آنها دولتی جتکنید شده بچ است، همه پیش از ما حکومتشان را خواهند کرد، تا وقتی روش مملکت‌داری و حکومت ما را دیدند نگویند: اگر ما هم به حکومت می‌رسیدیم هم چون اینها حکومت می‌کردیم.

شکّی نیست که از نظر ادیان الهی، حکومت و سلطنت و خلافت و مولویّت حقیقی مختصّ به خداوند متعال است که خالق همه خلائق می‌باشد. زیرا تنها خالق

حیله‌ها و شیطنت‌ها و کشت و کشتارها به حکومت رسیده‌اند و خداوند متعال هم چند روزی به آنها مهلت داده و به اندازه‌ای محدود امکانات در اختیارشان گذاشته تا با اعمال و کردارشان حجت را بر آنها تمام کند.

و آن گروه اندکی از اولیای الهی که چند روزی بر قسمتی از این کره خاکی حکومت کردند و مأذون از ناحیه خدای تعالی بودند، خواست خداوند متعال بر این نبوده که آنان هرگونه که بخواهند برای اجرای احکام و قوانین الهی از همه امکانات و قوایی که خدای تعالی در اختیارشان گذاشته بود، استفاده کنند. و آنچه به یقین می‌توان گفت این است که این حکومت الهی فقط وقتی تحقق پیدا خواهد کرد که آخرین خلیفه الهی و دوازدهمین امام بعد از پیامبر خاتم النبی ﷺ ظهر کند و با قدرت و صلابت تمام حکومت را به اختیار گیرد و قوانین و حدود الهی را در زمین پیاده نماید و دین الهی را زنده سازد و در زمین بعد از گذشت قرنها حیات تازه بددمد.

شیعه بر این باور است که در زمان او همه حاکمان صالح و امت همه مؤمن خواهند بود و موجودات عالم همه رضایت و خشنودی خود را از حکومت او اظهار خواهند کرد؛ و عدل و داد در همه جهان گسترده خواهد شد و رحمت الهی بر همگان سایه افکنده، نعمت از

و آفرینندۀ شیء است که مالک همه شئون آن است و مالک حقیقی است که حق هرگونه تصریفی را در ملک خود دارد. ولی از آنجا که خالق متعال حکیم و مهربان است، همیشه در تصریفات خود حکمت و رحمت را ملاحظه می‌کند؛ و او منزه است از اینکه تصریفی در خلق و ملک خویش بکند که با حکمت و رحمتش سازگار نباشد.

با این بیان روشن شد کسی که سلطنت و حکومت حقیقی بر خلائق دارد، تنها خدای تعالی است و هیچیکی از خلائق نسبت به دیگری بدون اذن و رضای خداوند متعال، حق مولویّت و حکومت و سلطنت ندارد. ولی از آنجا که خدای تعالی این کره خاکی را دنیا ای امتحان و آزمایش برای نوع بشر قرار داده است، خواسته اوبر این قرار یافته که همه طوایف و اقوامی که مدعی توان حکومت و مردمداری هستند، در این آزمایش و امتحان الهی هم شرکت کنند تا حجت بر همه آنها تمام شود و هیچ عذری برای آنها باقی نماند و برایشان روشن شود که حق سلطنت و مولویّت بر مردم، فقط برای کسانی است که از ناحیه او برای این مقام انتخاب شوند. و به یقین می‌توان گفت همه آنها یکی که در این کره خاکی بر انسان حکومت کرده و می‌کنند جز عده‌ای اندک مأذون از ناحیه خدای تعالی نبوده‌اند بلکه با زور شمشیر و انواع

بَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَ نَرَاهُ قَرِيبًا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.^(۱)
 خداوندا آن قامت رشید و صورت ستوده را
 برایم بنمایان و دیدگانم را با نگاهی به سوی او
 باز و روشن کن. و در فرج او تعجیل فرما، و
 خروجش را آسان گردان و راهش را وسعت ده
 و مرا در راه مستقیم او قرار ده ... خداوندا این
 اندوه را از این امت با حضور او برطرف ساز و
 در ظهور او برای ما تعجیل فرما. آنان آن را دور
 می‌پندازند و ما آن را نزدیک می‌بینیم. به حقّ
 رحمت ای مهربانترین مهربانها.

قم- محمد بیانی اسکوئی

زمین و آسمان به آنها رو خواهد آورد؛ و ظلم و ستم و
 بی عدالتی و تبعیض برچیده می‌شود و فقر و ناداری از
 بین می‌رود و امنیت در همه جا برقرار گردد؛ و به جای
 درد و رنج و دشمنی و عهدشکنی و کفر و شرک، صلح و
 صفا و دوستی و وفا و اسلام و ایمان جایگزین شود.
 این نوشتار سعی دارد این باور شیعه را با توجه به
 روایات امامان معصوم از اهل بیت پیامبر بزرگوار
 اسلام ﷺ که درباره حکومت عدل‌گستر جهان،
 حضرت حجّة بن الحسن عجل الله تعالیٰ فرجه الشرف وارد شده
 است، تبیین کند. امید است این تلاش اندک مقبول درگاه
 حضرت حقّ متعال قرار گرفته و موجب خشنودی
 مولا یمان گردد.

از خدای متعال می‌خواهیم دل شیعیان آن حضرت را
 با ظهورش شاد و نورانی کند و این بندۀ ناچیز را در زمرة
 سربازان و فدویان آن حضرت قرار دهد و دل خوانندگان
 عزیز و ارجمند را با خواندن این اوراق به سوی آن عزیز
 متوجه سازد. و به یقین زمزمه همه شیعیان آن مولا این
 است که:

اللَّهُمَّ أَرِنِي الطَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ وَ الْغُرَّةَ الْحَمِيدَةَ وَ اكْحُلْ
 نَاظِرِي بِنَظَرِكَ مِنِي إِلَيْهِ وَ عَاجِلْ فَرَجَهُ وَ سَهِلْ مَخْرَجَهُ وَ
 أَوْسِعْ مَهْبَجَهُ وَ اشْكُلْ بِي مَحْجَتَهُ ... اللَّهُمَّ اكْشِفْ هَذِهِ
 الْغُمَّةَ عَنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِحُضُورِهِ وَ عَاجِلْ لَنَا ظُهُورَهُ إِنَّمَا

۱- بخشی از دعای عهد، بحار الانوار ۵۳/۹۵.

۱- نزول باران و عمران و آبادانی در زمین

امیر المؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

لَوْ قَدْ قَامَ قَائِمَا، لَأَنْزَلَتِ السَّمَاءُ قَطْرَهَا وَلَاَخْرَجَتِ
الْأَرْضُ نَبَاتَهَا.^(۱)

وقتی قائم ما قیام کند، آسمان بارانش را فرو
می‌فرستد و زمین گیاهانش را بیرون می‌آورد.
و در روایت دیگر امام صادق علیه السلام در این باره
می‌فرماید:

إِذَا قَامَ الْقَائِمُ ... لَا تُشُوكُ الْأَرْضُ وَ الشَّجَرُ وَ شَبَقُ
الْأَرْضُ فَأَمَّةً، كُلُّمَا أُخِذَ مِنْهَا شَيْءٌ بَتَّ مِنْ وَقْتِهِ وَ عَادَ
كَحَالِهِ.^(۲)

آنگاه که قائم ما قیام کند ... زمین و درختان
بی خار خواهند شد و زمین همیشه سرسبز
خواهد بود. هرگاه چیزی از زمین چیده شود در
همان حال دوباره خواهد رویید و همچون حال
اول خواهد شد.

پس با توجه به این روایات و احادیث دیگری که به
این مضامون وارد شده است، معلوم می‌شود باران
رحمت الهی در زمان حکومت مهدی صاحب زمان عجل

بی‌نیازترین حکومت

بی‌نیازی مطلق اختصاص به ذات حق متعال دارد و
دیگران همه نیازمند اویند و غنای دیگران همه از اوست.
اوست که غنی و فقیر می‌کند. و اوست که می‌دهد و
می‌گیرد. و با توجه به روایات اهل بیت علیه السلام این نکته کاملاً
روشن است که خدای تعالی اراده کرده است که در زمان
دولت و حکومت حضرت مهدی علیه السلام مردم را از همه
نعمتهاش برخوردار کند. او خواسته است آخرین
دولت در روی زمین را از همه جهت مورد تأیید و پاری
قرار دهد. و بدیهی است دولتی که خواست خدای تعالی
با او باشد، هیچ نیازی به غیر خواهد داشت. زیرا که هر
چیزی خزانه‌اش پیش خداست و او هر چه اراده کند آن
خواهد شد. و این مطلب را از امور مختلف می‌توان
استفاده کرد که به برخی از آنها به اجمال اشاره می‌شود:

۱- بحارالأنوار، ۱۰/۱۰، و رک: بحارالأنوار ۵۱/۷۴ و ۱۴۶

وج ۵۲/۳۴۵.

۲- دلائل الإمامة/ ۲۴۶.

آنها می باشد.

بنابراین اگر همه زمین آباد و پر آب شود و همه خرابیها از بین برود و اضافه بر اینها حکومت زمین هم حکومت واحد جهانی باشد، مشکلات مردم و حکومت کاسته می شود و دست دولت در رسیدگی به امور دیگر باز می گردد.

۲ - بیرون آمدن گنجهای زمین

خدای تعالی در شب معراج به پیامبر ش ﷺ فرمود: ... بِالْقَائِمِ مِنْكُمْ عَمُرٌ أَرْضِي ... وَلَهُ أَظْهِرُ الْكُنُوزَ وَالْذَّخَائِرَ بِمَيِّثَيْتِي. ^(۱)

به قائم شما زمین را آباد می کنم ... و برای او گنجها و ذخایر را به خواست و مشیتم آشکار می نمایم.

و رسول خدا ﷺ می فرماید: يُظْهِرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ كُنُوزُ الْأَرْضِ وَمَعَادِهَا. ^(۲)

برای او خداوند متعال گنجها و معادن زمین را آشکار می کند.

با توجه به اینکه گنجها و معادن نهفته در زیر خاک از مهمترین سرمایه های ممالک به شمار می آید و در ایجاد

الله تعالی فرجه الشریف به تمام نقاط زمین خواهد بارید و زمین پر از گل و گیاه و سبز و خرم خواهد شد و خارهای گیاهان و درختان خاردار را خداوند متعال به لطف و کرم خویش بر خواهد گرفت تافضل و احسانش خالص گشته و نعمت ناب الهی هیچگونه آلایشی با آزار و اذیت نداشته باشد. و به این صورت همه جای زمین آباد گشته و خرابهای در آن یافت نشود. امام صادق علیه السلام می فرماید: لَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ خَرَابٌ إِلَّا عُمِرَ. ^(۱)

همه خرابیهای زمین عمران و آبادان می شود. می دانیم یکی از عوامل مهم اختلاف و دشمنی در بین مردم و حکومتها، کمبود زمینهای حاصلخیز بوده و هست. چه جنگهای خانمانسوزی که به خاطر تملک اینگونه سرزمینها توسط ستمگران و غارتگران به راه نیفتاده است. و چه کشت و کشتارهایی که در میان گروهها و اقوام مختلف، حتی در میان افراد یک قوم و قبیله بلکه در میان افراد یک خانواده، به جهت تصاحب قطعه زمینی حاصلخیز اتفاق نیفتاده است. و امروز هم که عصر تمدن بشر به حساب می آید، می بینیم هر دولت و حکومتی که از اقتدار نسبی برخوردار است، چشم طمع به سرزمینهای دول دیگر دوخته و در صدد دستیابی به

۱ - بحار الانوار / ۱۸ / ۳۴۲

۲ - کمال الدین / ۳۹۴ و رک: کمال الدین / ۳۳۱ و بحار الانوار . ۴۹۳

. ۳۳۷ و ۲۸۰ / ۵۲

۱ - کمال الدین / ۳۳۱ و معجم احادیث الامام المهدی / ۳ / ۴۹۳

برایش مهیا است، یا روزی یک سال را دارد، نمی تواند زکات قبول کند و کسی که زکات واجب را به چنین شخصی بدهد، ذمہ اش از زکات بری نمی شود.^(۱) پس معلوم می شود در زمان حضرت مردم از حد فقری که برای مستحق زکات معین شده بالاتر خواهد بود.

۴ - اطاعت خدا و فزونی نعمت

خدای تعالی می فرماید:

«وَلَوْ أَمْهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَاةَ وَالْأُنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَّبِّهِمْ لَأَكُلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ». ^(۲)
اگر آنان تورات و انجیل و آنچه را از سوی پروردگارشان بر آنها نازل شده بپا می کردند، از آسمان و زمین، روزی می خورند.

«وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرْبَى أَمْتُوا وَأَنْقَوْا فَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ». ^(۳)

اگر اهل آبادیها ایمان می آورند و تقوا پیشه می کردند، برکات آسمان و زمین را بر آنها می گشودیم.

امام حسن علیہ السلام می فرماید:

اگر مردم سخن خدا و رسول خدا را گوش

۱- وسائل الشیعه ۹ / ۲۳۱، باب ۱۹ از ابواب مستحق زکات.

۲- المائده / ۶۶

۳- الاعراف / ۹۶

رفاه و آسایش نقش مهمی ایفا می کند، استخراج آنها در زمان حکومت حضرت حجت عجل الله تعالى فرجه الشریف سرمایه ای بس عظیم در اختیار او خواهد بود.

۳ - نبود فقر در عصر حجت عجل الله تعالى فرجه الشریف

امام باقر علیہ السلام می فرماید:

يُسُوّي بَيْنَ النَّاسِ حَتَّى لَا تَرَى مُحْتَاجًا إِلَى الزَّكَاةِ وَ يَنْجِيءُ أَصْحَابَ الرِّزْكَةِ بِرَبِّكَاتِهِمْ إِلَى الْحَمَوِيجِ مِنْ شَيْعَتِهِ فَلَا يَقْبُلُوهُمَا فَيُصْرُوْهُمَا يَدْوِرُونَ فِي دُورِهِمْ، فَيَخْرُجُونَ إِلَيْهِمْ فَيَقُولُونَ: لَا حَاجَةَ لَنَا فِي دَرَاهِيمِكُمْ. ^(۱)

حضرت عطایای خود را بین مردم به طور مساوی تقسیم می کند تا حدی که کسی را محتاج به زکات پیدا نمی کنی. مردمان زکاتهای خود را به شیعیانی که گمان می کنند محتاجند می آورند و آنها نمی پذیرند. پس زکاتهایشان را در کیسه کرده در خانه ها را می زند و مردمان بیرون می آیند و می گویند: ما نیازی به پولهای شما نداریم.

در مورد مستحق زکات روایاتی وارد شده است به این مضمون که شخصی که می تواند کار کند و شرایط کار

منشأ جهات دیگر هم همین جهت بوده باشد؛ یعنی بیرون آمدن گنجها و ریزش بارانها از آسمان و رویش گیاهان از زمین و از میان رفتن فقر از میان مردم در دولت او، همه به خاطر این باشد که یاد خدا و تسبیح و تمجید و تکبیر او در میان مردم زیاد خواهد شد.

۵- برکت و ارزانی در دولت مهدی علیه السلام

رسول خدا صلوات الله علیه و سلام می فرماید:

يَجْتَمِعُ النَّفَرُ عَلَى الرَّغِيفِ فَيُشْبِعُهُمْ، وَيَجْتَمِعُ النَّفَرُ عَلَى الرُّمَانَةِ، وَيَكُونُ الثُّوْرُ بِكَذَا وَكَذَا مَالٍ، وَيَكُونُ الْفَرْسُ بِالدُّرْبِيَّاتِ. ^(۱)

جدر زمان حضرت مهدی چند نفر با یک قرص نان سیر خواهند شد، و یک انار برای عده‌ای کافی خواهد بود، و گاو را قیمت چندانی خواهد بود، و اسب با دراهمی چند معامله خواهد شد.

برکت نعمتی است که خدای تعالی در آن زمان بر مؤمنان ارزانی خواهد داشت. در حال عادی اگر گفته شود چند نفر با یک قرص نان سیر می‌شوند، یا باید نانها خیلی بزرگ باشند و یا انسانها خیلی کوچک. ولی در

می‌دادند، آسمان بارانش را به آنها عطا می‌کرد و زمین برکتش را، و هیچگاه دو شمشیر در این امّت با هم رد و بدل نمی‌شد و مردم تا روز قیامت همیشه ترا و تازه می‌خوردند.^(۱)

پس مسلم است که هرچه ایمان و تقوا در میان مردم بیشتر شود و اطاعت و فرمانبری از فرامین الهی رایج گردد، نعمتهای الهی هم فرونوی پیدا می‌کند و بلالها و شرور کم می‌شود. و در آینده خواهیم گفت که در زمان دولت و حکومت حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، شرک و کفر و نفاق از میان خواهد رفت، یا اگر هم باشد، ناچیز و اندک خواهد بود. خدای تعالی در شب معراج به پیامبر صلوات الله علیه و سلام فرمود:

إِنَّلِقَائِمِ مِنْكُمْ أَعْمَرُ أَرْضِي بِتَسْبِيحِي وَ تَقْدِيسِي وَ تَهْلِيلِي وَ تَكْبِيرِي وَ تَمْجِيدِي. ^(۲)

به وسیله قائم شما زمینم را با تسبیح و تقدیس و تهلیل و تکبیر و تمجید مردم، آباد می‌کنم.

پس این هم یکی از جهاتی است که موجب می‌شود خدای تعالی عنایت خاص خود را نسبت به دولت حق حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف افزون کند و دولت او را از همه دولتهای پیشین غنی تر نماید. بلکه ممکن است

۱- الملاحم والفتنه / ۸۲ و ر.ک: معجم احادیث الامام المهدي ۳۱۴ / ۱ و بحار الانوار ۵۱ / ۸۱

۱- بحار الانوار ۱۰ / ۱۴۲.

۲- بحار الانوار ۱۸ / ۳۴۲.

زمان حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشريف، خدای متعال به یک قرص نان برکتی خواهد داد که چند نفر از همین انسانها با آن سیر خواهند شد.

عادلترین حکومت

عدالت شیرین ترین چیزی است که انسانهای آزاده همیشه خواهان آن هستند. ولی در طول تاریخ کسی نتوانسته است آن را در جامعه‌ای از جوامع به طور کامل پیاده کند. ولکن خواست الهی بر این قرار یافته که سرانجام این مهم عملی شود و حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشريف با عنایت خاص الهی عدل را در میان مردم بر پا کند. در این باب نیز روایاتی وارد شده است که به تعدادی از آنها اشاره می‌شود:

۱ - در دولت مهدی زمین پراز عدل می‌شود

در روایات فراوانی آمده است که حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشريف هنگامی ظهور می‌کند که همه جای زمین را ظلم و ستم فراگیرد و او که ظهور می‌کند زمین را پر از عدل و داد می‌کند. رسول خدا فرمود:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّىٰ يَمْلَكَ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ يَقِينٍ يُوَاطِئُ

اسْمُهُ اُسْمِي، يَكْلُلُ الْأَرْضَ عَدْلًا وَقِسْطًا كَمَا مُلِّئَتْ ظُلْمًا وَجَوْرًا.^(۱)

قيامت به پا نمی‌شود تا اينکه مردی از اهل بيتم به سلطنت برسد که اسم او اسم من است. او زمین را پر از عدل و داد می‌کند بعد از آنکه آکنده از ظلم و ستم شده است.

در اين روایات چنانکه می‌بینيم پیامبر ﷺ می‌فرماید: زمین را پر از عدل و داد می‌کند. اين جمله دلالت می‌کند که حکومت آن حضرت جهانی خواهد بود و حکم او در همه نواحی زمین نافذ خواهد شد.

در روایتی ديگر از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمود: آخِرُهُمُ الْقَائِمُ الَّذِي يَقُولُ بَعْدَ غَيْبِتِهِ فَيَقْتُلُ الدَّجَالَ وَيُظْهِرُ الْأَرْضَ مِنْ كُلِّ جَوْرٍ وَظُلْمٍ.^(۲)

آخرین امامان، قائم است که بعد از غیبت قیام می‌کند و دجال را می‌کشد و زمین را از هر نوع ستم و ظلم پاک می‌کند.

این روایت دلالت می‌کند که حضرت، زمین را از همه انواع ظلم و ستم اعم از ستم ظاهری و جوارحی و باطنی و قلبی، پاک می‌کند. پس در زمان آن حضرت کفر و نفاق

و شرك و ريا و نظاير آن هم از بين مسى روود و ايeman و اخلاص در همه جاي زمين فراگير مى‌شود.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

أَمَّا وَاللهِ، لَيَدْخُلَنَّ عَلَيْهِمْ عَدْلُهُ جَوْفَ بُيُوتِهِمْ كَمَا يَدْخُلُ الْحَرْثَ وَالْقَرْثَ.^(۱)

بدانيد، سوگند به خدا، عدل آن حضرت به يقين داخل اندرون خانه آنها مى‌شود همچنانکه گرما و سرما داخل مى‌شود.

در اين روایت فراگيری عدل آن حضرت به بيان ديگري مطرح شده است، و آن اينکه: عدل آن حضرت حتى در درون خانه‌ها هم احساس خواهد شد و ستم و ظلم در ميان خانواده‌ها هم از بين خواهد رفت. زيرا وقتی عدل در درون خانه‌ها راه یافت ظلم از آنجا رخت خواهد بست.

و امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

أَوْلُ مَا يُظْهِرُ الْقَائِمُ مِنَ الْعَدْلِ أَنْ يُنَادِي مُنَادِيهِ أَنْ يُسَلِّمَ صَاحِبُ النَّافِلَةِ لِصَاحِبِ الْفَرِيضَةِ الْحَجَرِ الْأَشْوَدِ وَالْطَّوَافَ.^(۲)

اول چيزی که قائم از عدل ظاهر مى‌کند اين است که جارچي او ندا مى‌کند کسی که مشغول

۱-اثبات الهداة ۳/۵۹۴ و ر.ک: بحار الانوار ۵۱/۶۶-۹۷.

۲-بحار الانوار ۱۵/۲۳ و ج ۵۱/۳۳۶ و ر.ک: بحار الانوار ۱۵/۲۳ و ج ۵۱/۳۷۴-۵۲.

۱-اثبات الهداة ۳/۵۹۴ و ر.ک: بحار الانوار ۵۱/۶۶-۹۷.

۲-كمال الدين / ۳۳۶ و ر.ک: بحار الانوار ۱۵/۲۳ و ج ۵۱/۳۷۴-۵۲ .

نخواهد داشت. خداوند متعال به او الهام می‌کند و او به علم خود حکم می‌نماید.
بدین ترتیب یکی از مشکلات برقراری عدالت در زمان او از میان می‌رود. زیرا وقتی قاضی بر طبق شهود و سوگند حکم می‌کند واقع را لازم نیست به یقین احراز کند، ولی آن حضرت باعلم الہی واقع را همان‌طور که هست می‌بیند و طبق آن حکم می‌کند. بدیهی است که در این صورت هیچکس نمی‌تواند حق را ناحق کند.

۳ - تساوی در تقسیم اموال

یکی از آفات بزرگ دولتها عدم رعایت تساوی در استفاده از اموال عمومی است. آنان که در درون دولتها مسؤولیتی پیدا می‌کنند، برای حفظ مسؤولیت خود صاحبان زور و قدرت را تطمیع می‌کنند و نزدیکان خویش را بر دیگران مقدم می‌دارند و صلاحیتها را نادیده می‌گیرند. ولی در دولت مهدی عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف نه تنها هیچکدام از این کارها وجود ندارد و عدالت به طور کامل در مورد همه به صورت یکسان پیاده می‌شود، بلکه اموال و دارائیهای مربوط به بیت‌المال هم به طور یکسان در اختیار مردم قرار می‌گیرد. امام باقر^{علیه السلام} می‌فرماید:

إِذَا قَامَ قَائِمًا، فَإِنَّهُ يُفْسِمُ بِالسَّوَيَّةِ وَيَعْدِلُ فِي حَلْقِ

نافله است حجرالاسود و طواف را برای کسی که مشغول فریضه است تسليم کند.

پس مراعات حقوق در زمان آن حضرت برای همه لازم خواهد بود. و چون فریضه مقدم بر نافله است، پس آن حضرت دستور می‌دهد شخصی که مشغول حج مستحب است، حجرالاسود و طواف را برای کسی که مشغول حج واجب است، خلوت کند.

۲ - قضاوی مهدی به قضاوی داود

امام باقر^{علیه السلام} فرمود:

إِذَا قَامَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ حَكْمٌ بِحُكْمِ دَاوُودَ وَ سُلَيْمانَ لَيَسَّأُلُّ بَيْنَهُنَّا (۱)

آنگاه که قائم آل محمد قیام می‌کند، به حکم داود و سلیمان حکم می‌کند و به بینه (شاهد) توجه نمی‌کند.

و امام صادق^{علیه السلام} می‌فرماید:

إِذَا قَامَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ حَكْمٌ بَيْنَ النَّاسِ بِحُكْمِ دَاوُودَ، لَيَمْحَاجُ إِلَى بَيْنَهُ، يُلَهِّمُهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي حُكْمٍ بِعِلْمِهِ. (۲)

آنگاه که قائم آل محمد^{علیه السلام} قیام می‌کند، در میان مردم به حکم داود حکم می‌کند و نیازی به بینه

۱- الكافی ۱/ ۳۹۷

۲- بحار الانوار ۱۴/ ۱۴

الرَّحْمَنُ الْبِرُّ مِنْهُمْ وَالْفَاجِرُ. ^(۱)

وقتی قائم ما قیام کند، مال را بین مردم به تساوی تقسیم می‌کند. در خلق خدا اعمّ از نیکوکار و فاجر، به عدالت رفتار می‌کند.

و نیز می‌فرماید:

إِذَا ظَهَرَ الْقَاعِدُونَ ... يُعْطَى النَّاسُ عَطَايَا مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ وَ يَرْزُقُهُمْ فِي الشَّهْرِ رِزْقَيْنَ وَ يُسَوِّي بَيْنَ النَّاسِ حَتَّى لَا تَرَى حُكْمًا جَاءَ إِلَى الرَّكَأَةِ. ^(۲)

آنگاه که قائم ظهور کند ... در سال دوبار به مردم عطا کند و در ماه دوبار به آنها روزی می‌دهد. و بین مردم مساوات برقرار می‌کند به حدّی که نیازمندی به زکات پیدا نمی‌کنی.

و از پیامبر گرامی اسلام ﷺ نقل شده که فرمود: يُفَسِّمُ الْمَالَ صِحَاحًا. فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وَ كَيْفَ صِحَاحًا؟ قَالَ: السَّوِيَّةُ بَيْنَ النَّاسِ. ^(۳)

مهدی مال را به صورت صحاح بین مردم تقسیم می‌کند. مردی به او عرض کرد: صحاح چگونه است؟ فرمود: تساوی بین مردم.

عالمندین حکومت

تأثیر علم و دانش در بسیاری و فزونی سرمایه و گسترش عدل و داد در جوامع قابل انکار نیست. پس این بخش اضافه براینکه خود نقش اساسی در بقای دولتها و نزدیکی مردم به حق متعال و تکامل و رفاه و آسایش آنها ایفا می‌کند، مکمل دو بخش پیشین نیز به شمار می‌آید. اموری در ارتباط با این بخش نیز مورد نظر قرار گرفته که به صورت فشرده بیان می‌شود:

۱ - تکامل علم در زمان حضرت مهدی (عج)

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

الْعِلْمُ سَبْعَةُ وَ عِشْرُونَ حَرْفًا. فَجَمِيعُ مَا جَاءَتْ بِهِ الرُّسُلُ حَرْفًا. فَلَمْ يَعْرِفِ النَّاسُ حَتَّى الْيَوْمَ عَيْرَ حَرْفَيْنِ. فَإِذَا قَامَ قَائِمًا، أَخْرُجَ الْخَمْسَةَ وَ الْعِشْرِينَ حَرْفًا فَبَيَّنَهَا فِي النَّاسِ وَ ضَمَّ إِلَيْهَا الْحَرْفَيْنِ، حَتَّى يَبْيَّنُهَا

۱- منتخب الأثر / ۳۱۰ و بحار الانوار ۵۱ / ۲۹ و ح ۳۵۰ / ۵۲.

۲- بحار الانوار ۵۲ / ۵۰.

۳- ثبات الهداة ۳ / ۵۹۴.

سَبْعَةً وَعِشْرِينَ حَرْفًا.^(۱)

کل علم بیست و هفت حرف است. و همه آنچه رسولان الهی آورده‌اند دو حرف بیش نیست. و تا به حال مردم جز دو حرف چیز دیگر نمی‌دانند. و وقتی قائم کند بیست و پنج حرف دیگر را نیز بیرون آورد و همه آنها را با ضمیمه دو حرف دیگر برای مردم بیاموزد. بدین ترتیب همه بیست و هفت حرف را به مردم یاد می‌دهد.

با توجه به این روایت معلوم می‌شود همه آنچه بشر تا زمان حضرت خواهد رسید از دو حرفی است که پیامبران در میان بشر منتشر ساخته‌اند. و چنانچه می‌بینیم بشر با این دو حرف کارهای شگفت‌آور و حیرت انگیزی انجام می‌دهد. حال اگر بیست و پنج حرف دیگر نیز به این دو حرف افزوده شود و بشر با آنها نیز آشنا شود، چگونه خواهد بود؟ قدرت و توانایی و کارهای بشر در چنین زمانی خارج از تصوّر بشر امروز است. توصیفاتی که ائمّه مائیلین از حالات بشر در آن زمان کرده‌اند، گوشه‌هایی از آن کمالاتی است که انسان از تصوّر آن ناتوان است.

۲ - علم مهدی (عج) و شیعیان در دولت مهدی

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

إِنَّ الْعِلْمَ يُكَتَابُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَسُنْتَ نَبِيٍّ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيَبْتُ
فِي قَلْبِ مَهْدِيْنَا كَمَا يَبْتُ الزَّرْعُ عَلَى أَحْسَنِ نَبَاتِهِ فَمَنْ
يَقِي مِنْكُمْ حَتَّى يَرَاهُ فَلَيَقُلْ حِينَ يَرَاهُ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا
أَهْلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَالنُّبُوَّةِ وَمَعْدَنَ الْعِلْمِ وَمَوْضَعَ
الرِّسَالَةِ.^(۱)

همانا علم به کتاب خدای تعالی و سنت پیامبر ﷺ در قلب مهدی ما می‌روید همچنانکه گیاه در بهترین شرایط می‌روید. پس کسی از شما که زمان او را درک می‌کند، وقتی او را می‌بیند به او بگوید: سلام بر شما ای اهل بیت رحمت و نبوت و معدن علم و موضع رسالت. آیات انبیای الهی، آثار برخی از علومی است که خدای تعالی از باب کرامت به آنها عطا فرموده است. امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

خدای عزوجل اسم اعظم خود را هفتاد و سه حرف قرار داد. از آن، بیست و پنج حرف به حضرت آدم داد. و بیست و پنج حرف هم به نوع عطا کرد. و به ابراهیم علیه السلام هشت حرف عطا فرمود. و موسی را چهار حرف داد. و عیسی را

هم می‌کند ... و همانا مؤمن بر فرزندش لباس می‌پوشاند که تا او زنده است کهنه نگردد. و به هر رنگی بخواهد در می‌آید.^(۱)

پس در زمان حضرت مهدی (ع) خداوند متعال به مؤمن علمی عطا می‌کند که کارهایی از این قبیل برای او امری معمولی و عادی به شمار می‌رود. و اضافه بر این، قدرت شنوایی و بینایی در آن زمان برای شیعیان به نحو خارق العاده خواهد بود و علم در دلهای آنها انداخته خواهد شد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

إِنَّ قَائِمًا إِذَا قَامَ، مَدَّ اللَّهُ لِشِيعَتِنَا فِي أَشْأَعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
حَتَّىٰ لَا يَكُونَ بَيْهُمْ وَبَيْنَ الْقَائِمِ بَرِيدٌ. يُكَلِّمُهُمْ
فَيَسْمَعُونَ وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَهُوَ فِي مَكَانٍ.^(۲)

وقتی قائم ما قیام کند، خداوند متعال قدرت شنوایی و بینایی آنها را چنان قوی می‌کند که نیازی به پیک میان آنها و قائم نباشد. او با آنان سخن می‌گوید و آنها حرف او را می‌شنوند و خودش را می‌بینند در حالی که او در جای خود باشد.

نه تنها آگاهی شیعیان در آن زمان فوق العاده بالا می‌رود، بلکه فهم و خرد و خلق و خوبی آنها هم به

۱- معجم احادیث الامام المهدی / ۴ / ۵۷ و ۵۸.

۲- بحار الانوار / ۱۱ / ۶۸، ر.ک: الكافی / ۱ / ۲۳۰.

دو حرف عطا نمود. و او با آن دو حرف مردها را زنده می‌کرد و کور مادرزاد و شخص پیس را شفا می‌داد. و محمد علی‌بن‌ابی‌طالب را هفتاد و دو حرف داد. و یکی را جاز همه مخفی داشت تا آنچه پیش اوست دانسته نشود و آنچه را بندگان دارند، بداند.^(۱)

پس انبیای الهی با این علمی که خدای تعالی به آنها عطا فرموده بود، اینهمه کارهای خارق العاده و بزرگ انجام می‌دادند. و حضرت مهدی (ع) وارث همه علوم و آثار پیامبران و اوصیا می‌باشد. پس چه مانعی دارد که آن حضرت در زمان خویش مقداری از آن علوم را به مؤمنین حقیقی به اذن الهی عطا کند و آنان با این عطای حضرت بتوانند کارهایی را بکنند که امروزه از امور خارق العاده بشمار می‌آید.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

آنگاه که قائم ما قیام می‌کند، مؤمن جبهه اراده خودج پرنده را از هوا فرود می‌آورد و آن را ذبح کرده و بریان می‌کند و گوشتش را می‌خورد، و استخوانهایش را خورد نمی‌کند. بعد به آن می‌گوید: به اذن خدا زنده بشو. پس آن زنده می‌شود و پرواز می‌کند. و همین کار را با آهون

۱- بحار الانوار / ۱۱ / ۶۸، ر.ک: الكافی / ۱ / ۲۳۰.

زمین شخصی را می‌فرستد و به او می‌گوید: عهد تو در کف توست. اگر به امری برخورد کردی که از آن اطلاعی نداری و حکم آن را نمی‌دانی، به کف خود نگاه کن و به آنچه در آن نوشته شده عمل نما.

و امام باقر علیہ السلام می‌فرماید:

ثُوَّبْنَ الْجِمْهَةَ فِي زَمَانِهِ حَتَّىٰ أَنَّ الْمُرَأَةَ لَتَقْضِيَ فِي بَيْتِهَا بِكِتَابِ اللَّهِ تَعَالَىٰ وَسُنْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. (۱)
جدر آن زمان ج به همه شما علم به حکم و قضاوت داده می‌شود حتی زن در خانه خود به کتاب خدای تعالی و سنت رسول خدا علیه السلام حکم می‌کند.

پس در زمان آن حضرت علم و آگاهی مردم از دین الهی و سنت رسولش به حدی خواهد رسید که همه احکام خود را بلد خواهند بود. و این آنقدر در میان مردم شایع و گسترده خواهد شد که حتی زنانی که در خانه‌هایشان هستند و به طور معمول بدور از تعلیم و تعلم احکام و قوانین و حدود هستند، آنها هم با کتاب خدا و سنت رسولش به حدی آشنا خواهند شد که اگر از آنها خواسته شود خواهند توانست در خانه‌های خویش میان متخصصین قضاوت کنند.

صورت شگفت‌آوری فرونی پیدا می‌کند. و به طور کلی شیعیان زمان مهدی (ع) از معرفت و شعور بسیار بالایی برخوردار خواهند بود و در نتیجه اطاعت و پیروی آنها از خداوند متعال و خلیفه او با آگاهی و شعور خواهد بود. امام باقر علیہ السلام می‌فرماید:

إِذَا قَامَ قَائِنُنَا وَضَعَ يَدَهُ عَلَىٰ رُؤُسِ الْعِبَادِ فَجَمَعَ بِهِ عُقُولُهُمْ وَأَكْمَلَ بِهِ أَخْلَاقَهُمْ. (۱)

آنگاه که قائم ما قیام می‌کند دست خویش بر سر بندگان خدا می‌نهد و با این کار خردگشان را جمع کرده و اخلاقشان را کامل می‌کند.

و در نقل دیگر به جای «أخلاقهم»، «احلامهم» (۲) آمده است. یعنی: خوابها و رویاهای آنها را کامل می‌کند.

۳ - علم قضات حضرت

امام صادق علیہ السلام می‌فرماید:

إِذَا قَامَ الْفَالِئُمُ جَبَعَّجَ فِي أَفَالِيمِ الْأَرْضِ فِي كُلِّ إِقْلِيمٍ رَجُلًا يَقُولُ: عَهْدُكَ جِيفَجَ كَفَّكَ، فَإِذَا وَرَدَ عَلَيْكَ مَا لَا تَفْهَمُهُ وَلَا تَعْرِفُ الْقَضَاءَ فِيهِ فَأَنْظُرْ إِلَى كَفَّكَ وَاعْمَلْ إِمَافِهَا. (۳)

وقتی قائم ما قیام می‌کند، به هر ناحیه‌ای از

۱-بحارالانوار/۵۲۵۶

۲-الكافی/۱/۲۵

۳-بحارالانوار/۵۲۶۵

نکردن و این حالت هیچگاه برای آنها پیدا نشد.
و نیز می خواهد به بندگانش بفهماند که تا حال اراده
من این بود که شما خودتان به اختیار و اراده خود و با
کمک و یاری اولیای من حکومتی در زمین برقرار کنید
که مورد رضایت و خشنودی من باشد ولی شما به اراده
خود هیچگاه چنین حکومتی را به صورت کامل برقرار
نکردید. و من حالا می خواهم خودم بدون ملاحظه
خواست شما آنچه خود می خواستم عملی کنم تا شما
بدانید که آنچه تابه حال تحقیق پیدا کرده رضایت و
خشنودی مرا به طور کامل جلب نکرده بود.

حالا با این مقدمه می گوییم: حکومتی که از چنین
پشتوانه‌ای برخودار بوده باشد از همه جهات غنی و
بی نیاز خواهد بود و هیچگونه نقص و ضعف و عیبی در
آن دیده نخواهد شد و با کمال اقتدار اهداف خود را در
روی زمین پیاده خواهد کرد و از هیچ مخالفتی هراس به
دل نخواهد داد. در روایات معصومین علیهم السلام شواهدی بر
این مطلب وجود دارد که به اختصار اشاره می‌رود:

۱ - زمین به منزله کف دست حضرت قائم(عج) می‌شود

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

إِنَّهُ إِذَا تَنَاهَىٰ الْأَمْوَالُ إِلَىٰ صَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ، رَفَعَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ كُلَّ مُنْخَضٍ مِنَ الْأَرْضِ، وَخَفَضَ لَهُ كُلَّ مُرْتَفَعٍ حَتَّىٰ تَكُونُ الدُّنْيَا عِنْدَهُ مَبْرَأَةً رَاحَتِهِ. فَأَيُّكُمْ

مقتدرترین حکومت

در مباحث پیش روشن شد که حضرت مهدی (عج) به
عنایت خاص الهی حکومت الهی را در زمین برقرار
خواهد ساخت. و روشن شد که خدای تعالی اراده کرده
است که حکومت او آن طور که خدای تعالی می خواهد،
باشد. پس پشتوانه حکومت و خلافت آن حضرت، اراده
حق متعال است. و گفتیم که خیلی از انبیای الهی و
وصیای آنها اگرچه حکومت داشتند ولی درباره
هیچکدام از آنها این عنایت و اراده ویژه الهی وجود
نداشت. و این اراده تنها در مورد آخرین دولت به جهت
امام حجت تحقیق پیدا خواهد کرد. یعنی خدای تعالی
می خواهد با برقراری آخرین دولت نقش ایمان و
اطاعت و پیروی از حق را بر بندگانش بفهماند و بر آنها
روشن کند که اگر آنها از اولیای الهی از اول به طور کامل
اطاعت می کردند چنین حالتی پیدا می شد ولی آنها چنین

يَعْنِي أَصْحَابَ الْقَائِمِ الشَّلَاقِيَّةِ وَالْبِطْعَةِ عَشَرَ رَجُلًا.
فَالْأَوَّلُ: وَهُمْ وَاللهِ الْأَكْمَمُ الْمَعْدُودُونَ. قَالَ: يَجْتَمِعُونَ فِي سَاعَةٍ
وَاحِدَةٍ؛ قَرَعُ كَفْرَعَ الْخَرِيفِ. (۱)

مقصود خدای تعالی اصحاب قائم هستند که
سیصد و ده و اندی نفر هستند. فرمود: سوگند به
خدا آنان گروهی معدهوند. فرمود: همه آنها در
یک لحظه جمع می شوند. پاره ابرهایی هستند
مانند پاره ابرهای پاییزی.

۳ - فزوئی قوت اصحاب قائم (عج)

امام زین العابدین علیه السلام می فرماید:

إِذَا قَامَ قَائِمُنَا، أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ شِيعَتِنَا الْعَاهَةَ وَ
جَعَلَ قُلُوبَهُمْ كَزُبَرَ الْحَدِيدِ وَ جَعَلَ قُوَّةَ الرَّجُلِ مِنْهُمْ قُوَّةَ
أَرْبَعِينَ رَجُلًا. (۲)

آنگاه که قائم ما قیام کند، خداوند متعال آفت را
از شیعیان ما برطرف کند و دلهای آنها را مانند
پارههای فولاد کند و در هر مردی از آنها قدرت
و نیروی چهل مرد قرار دهد.

و امام صادق علیه السلام می فرماید:

همانا مردی از اصحاب قائم را خداوند متعال

لَوْ كَانَتْ فِي رَاحَتِهِ شَعْرَةٌ لَمْ يُبْصِرُهَا. (۱)

وقتی امور به صاحب این امر منتهی شود، خدای
تعالی همه پستی‌ها را برای او بلند می‌کند و همه
ارتفاعات را برای او پست می‌کند تا زمین نزد او
مانند کف دستش شود. کدام یک از شما هست
که اگر در کف دستش مویی باشد آن را نبیند؟!
و پیش از این نقل کردیم که در زمان آن حضرت،
شناوری و بینایی شیعیان هم به حدی قوی و کار آمد
می‌شود که حضرت را هرجا باشد ببینند و صدایش را
 بشنوند.

۲ - زمین برای اصحاب قائم جمع می‌شود

خدای تعالی می فرماید:

«أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ». (۲)

هرجا باشید، خداوند همه شما را حاضر می‌کند.
او بر هر کاری تواناست.

در تفسیر این آیه شریفه روایاتی از معصومین علیهم السلام
نقل شده که این کلام خدای تعالی درباره اصحاب قائم
(عج) است. امام باقر علیه السلام می فرماید:

۱- الكافی / ۸. و ر. ک: کنز الدقائق / ۲- ۱۹۰. و نیز
بنگرید به کمال الدین / ۶۷۲.
۲- الخصال / ۵۴۱.

۱- کمال الدین / ۶۷۴.
۲- البقره / ۱۴۸.

می‌گوید: «امر خدا رسید پس عجله به سوی او نکنید». ^(۱)

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:
 گویا قائم علیه السلام را بر بلندی نجف می‌بینم ... پس
 چون عَلَم رسول خدا علیه السلام را بگسترد، سیزده
 هزار و سیزده فرشته فرود می‌آیند که همه
 منتظر قائم علیه السلام می‌باشند. این فرشتگان با نوح در
 کشتی، و با ابراهیم علیه السلام به هنگام انداختن او در
 آتش، و با عیسی علیه السلام به هنگام بالا رفتن، بودند.
 و چهار هزار فرشته دیگر در حالی که نشانه‌هایی
 با خود دارند در صفهای منظم می‌آیند. و نیز
 فرود می‌آیند سیصد و سیزده فرشته روز بدر، و
 چهار هزار فرشته‌ای که برای یاری حسین بن
 علی علیه السلام فرود آمدند و به آنها اذن داده نشد و
 برگشتند تا اذن بگیرند و وقتی فرود آمدند
 حسین علیه السلام کشته شده بود و آنها پریشان و
 خاک آلود در کنار قبر حسین علیه السلام تا روز قیامت
 گریه می‌کنند. ^(۲)

عنایت خاصّ الهی نسبت به آن حضرت از این
 روایات هم به وضوح مشهود است. خدای تعالیٰ علاوه

نیروی چهل مرد عطا کند. و دل او از پاره‌های
 فولاد محکمتر نماید. و اگر بر کوههایی از آهن
 بگذرند، آنها را از ریشه در می‌آورند. و
 شمشیرهایشان را غلاف نمی‌کنند تا اینکه خدای
 تعالیٰ خشنود شود. ^(۱)

۴ - فرشتگان به یاری او می‌آیند

امیر المؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

يَبْعَثُ اللَّهُ رَجُلًا فِي أَخْرِ الزَّمَانِ ... يُؤَيِّدُهُ اللَّهُ بِمَا لَمْ يَكُنْ هُوَ
 يَعْصِمُ أَنْصَارَهُ وَ يَنْصُرُهُ بِآيَاتِهِ. ^(۲)

خداآوند در آخرالزمان مردی را می‌فرستد ... او
 را با فرشتگانش تأیید می‌کند و یاورانش را
 محافظت می‌نماید و با آیات خود یاریش
 می‌کند.

و امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

همانا نخستین کسی که با قائم بیعت می‌کند،
 جبرئیل علیه السلام است. او به صورت پرندۀ‌ای سفید
 فرود می‌آید و با او بیعت می‌کند. سپس یک
 پای خویش بر بیت خدا می‌نهد و پای دیگر بر
 بیت المقدس، آنگاه با صدایی رسا و فصیح

۱- بحار الانوار / ۵۲ / ۲۸۶ و اكمال الدين / ۶۷۱

۲- كمال الدين / ۶۷۲

۱- كمال الدين / ۶۷۳

۲- بحار الانوار / ۵۲ / ۲۸۰

زکات و همه آنچه بر مسلمان واجب است و خداوند برای او دوست دارد، امر کند. و کسی که اسلام نیاورد، گردش را می‌زند تا اینکه در مشرق و مغرب هیچ‌کسی جز موحد نماند.^(۱)

خدای تعالی می‌فرماید:
«جَاءَ الْحُقْقُ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ». ^(۲)
حق آمد و باطل رفت.

امام باقر علیه السلام در مورد این آیه شریفه می‌فرماید:
إِذَا قَامَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ، ذَهَبَتْ ذُوَّةُ الْبَاطِلِ. ^(۳)
آنگاه که قائم علیه السلام قیام کند، دولت باطل از بین می‌رود.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:
الْقَائِمُ مِنَّا مَئُصُورٌ بِالْعُبُّ، مُؤَيَّدٌ بِالْتَّصْرِ؛ تُطْوَى لَهُ الْأَرْضُ وَ تَظَهَّرُ لَهُ الْكُنُوزُ. يَبْلُغُ سُلْطَانَهُ الْمُشْرِقُ وَ الْمُغْرِبُ. وَ يُظْهِرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ دِينَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ... ^(۴)

قائم ما با رعب و ترس یاری می‌شود و با نصرت الهی تأیید می‌شود؛ زمین برای او پیچیده و جمع می‌گردد و گنجها برای او هویدا می‌شود.

۱- تفسیر عیاشی ۱/۱۸۲.

۲- الاسراء ۸/۸۱.

۳- الكافی ۸/۲۲۸ ح ۴۳۲.

۴- کمال الدین ۳۳۱/۲۳۱.

بر اینکه به یاران حضرت نبی‌پی فوک العاده می‌دهد و زمین را برای آنها جمع می‌کند و آنها را با ابرها حرکت می‌دهد، هزاران فرشته را به یاری او می‌فرستد. چه عنایتی بالاتر از این می‌توان تصوّر کرد که خداوند متعال در حق و لبی از اولیاًیش کرده باشد؟! و چه نیرو و قدرتی را می‌توان تصوّر کرد که از این قدرت و نیروی خدادادی بیشتر و شدیدتر باشد؟! و همه اینها اندکی از امدادهای نامحدود الهی است که شامل حال او می‌شود.

۵- اطاعت و سلطنت فرآگیر حضرت مهدی (عج)

خدای تعالی می‌فرماید:

وَ لَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعًا وَ كُرْهًا وَ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ. ^(۱)

و همه کسانی که در آسمانها و زمین هستند، از روی اختیار یا از روی اجبار، در برابر او تسليمند؛ و همه بهسوی او باز گردانده می‌شوند.

امام موسی بن جعفر علیه السلام می‌فرماید:

آیه درباره قائم علیه السلام نازل شده است، آنگاه که به یهود و نصارا و مجوس و زندیقها و مرتدان و همه کفار شرق و غرب، اسلام را عرضه کند و کسی که به اختیار اسلام آورد، او را به نماز و

۱- آل عمران ۸۳/۸۳.

چند مشرکان ناخشنود باشند.^(۱)
و همو در تفسیر آیه شریفه می فرماید:
سوگند به خدا تأویل آیه تا به حال نیامده است.
و تأویل آیه نخواهد آمد تا اینکه قائم علیله قیام
کند. و آنگاه که او قیام می کند، هیچ کافری
نسبت به خدای بزرگ و مشرکی نسبت به امام
نمی ماند مگر اینکه از قیام او ناخشنود خواهد
شد. تا آنجا که اگر کافری یا مشرکی در درون
صخره‌ای پنهان شده باشد آن صخره خواهد
گفت: ای مؤمن، در درون من کافری پنهان شده
است مرا بشکن و او را بکش.^(۲)

و امام باقر علیله می فرماید:

گویا می بینم اصحاب قائم علیله را که به آنچه در
شرق و غرب است، احاطه پیدا کرده‌اند و همه از
آنها فرمان می برند حتی وحش زمین و هوا. در
هر چیزی خشنودی آنها مطلوب است؛ تا آنجا
که زمینی به زمینی دیگر افتخار می کند و
می گوید: امروز یکی از اصحاب قائم علیله بر من
گذشت.^(۳)

۱- کمال الدین / ۳۵۴

۲- کمال الدین / ۶۷۰

۳- کمال الدین / ۶۷۳

سلطنت او مشرق و مغرب را فرا می گیرد. و
خداآوند متعال به وسیله او دینش را بر همه
ادیان غالب می کند، هرچند مشرکان ناخشنود
باشند.

و امام صادق علیله می فرماید:
فرعون وقتی اطلاع پیدا کرد که سلطنتش به
دست موسی از بین خواهد رفت، کاهنان را
احضار کرد و آنها او را به نسب موسی راهنمایی
کردند و گفتند که او از بنی اسرائیل است. پس
فرعون اصحاب خود را دستور داد تا شکمهای
زنان باردار بنی اسرائیل را پاره کنند؛ تا آنجا که
در طلب موسی بیست هزار و اندی بچه را
کشتنند. ولی به حفظ خداوند تبارک و تعالی، به
قتل موسی دست نیافتند. و همین طور بنی امیه و
بنی عباس وقتی اطلاع یافتند که پادشاهی آنان و
ملک امیران و ستمگران آنها به دست قائم ما از
بین خواهد رفت، با ما به دشمنی پرداخته و
شمیشیرهایشان را برای قتل اولاد
رسول خدا علیله و از میان بردن نسل او از نیام
کشیدند تا به قتل قائم دست پیدا کنند. ولی
خداآوند ابا دارد که امر او به احدی از ستمگران
آشکار شود و می خواهد نورش را تمام کند هر

او در اجرای اهداف خود هیچ مانعی بر سر راه نخواهد داشت و همهٔ موانع را در ابتدای کار از میان خواهد برد.

و امام علی علیه السلام فرماید:

يَدِينُ لَهُ عَرْضُ الْبِلَادِ وَ طُولُهَا. لَا يَئِقُّ كَافِرٌ إِلَّا آمَنَ وَ لَا طَالِعٌ إِلَّا صَلَحٌ ... يَمْلِكَ بَيْنَ الْحَافِقَيْنِ. (۱)

همهٔ شهرها تسلیم او می‌شوند. هیچ کافری نمی‌ماند جز اینکه ایمان می‌آورد. و هیچ تبهکاری نمی‌ماند جز اینکه صلاح پیشه می‌کند ... بر شرق و غرب عالم سلطنت می‌کند.

با توجه به این روایات و نیز احادیثی که در مباحث پیش ذکر گردید، بویژه احادیثی که دلالت می‌کند که آن حضرت زمین را پر از عدل می‌کند بعد از آنکه از ظلم پر شده باشد، و نیز روایاتی که دلالت می‌کند براینکه او وارث همهٔ آیات و علوم انبیای الهی می‌باشد، به خوبی فهمیده می‌شود که در عوض حکومت و دولت او بر روی زمین هیچ حکومت دیگری وجود نخواهد داشت و او بر همهٔ این کرهٔ خاکی حکومت خواهد کرد. و نه تنها انسان در اطاعت و پیروی او خواهد بود بلکه همهٔ حیوانات حتی درختان و گیاهان و کوهها و دشتها و زمینها و به طور کلی همهٔ اشیا از او اطاعت خواهند نمود، بلکه اراده اصحاب و شیعیان او در آنها نافذ خواهد بود. پس بدین ترتیب روشن می‌شود دولتی که هیچ رقیبی در مقابل او نباشد چقدر قدرتمند و پرتوان خواهد بود. پس

حاکم باشد که کوچکترین تخلّف را در ریشه خفه کند، آیا می‌توان ظلم و ستم و قتل و غارت و تجاوز به حقوق دیگران در دنیا پیدا کرد؟! اگر اطاعت و پیروی از خدای تعالی همگانی شود و شرک و کفر از میان برود و همه از خدای بترسند تقوای پیشه کنند، آیا بلایای طبیعی و امراض و نواقص جسمی و روحی همه بر طرف نخواهد شد؟! و آیا خدای تعالی در این صورت نعمتهاش را بر بندگانش ارزانی نخواهد داشت؟! به یقین جواب مثبت است.

با توجه به این امور به طور قطع می‌توان گفت در آخرین دولت همه دواعی و انگیزه‌های نامنی از بین خواهد رفت و امنیت بر همه بندگان الهی بلکه بر تمامی موجودات سایه خواهد افکند. دیگر وقتی یکی از اهل خانواده به سفری دور رود، به فکر و خیال آدم نخواهد آمد که آیا او به سلامت به مقصد رسید یا نه. اگر دانه‌ای در زمین افکنده شود، خدای تعالی آن را از بلایای طبیعی حفظ خواهد کرد و به زودی آن را به شمر خواهد نشاند. اینها که گفته شد در این دورانی که ما در آن زندگی می‌کنیم به نظر خیلی بعيد یا ناممکن می‌آید، ولی با اندکی تأمل می‌یابیم که اگر خواست و اراده الهی بر این تعلق بگیرد، وقوع آن بلکه وقوع اموری بالاتر از آن، هیچ مشکلی نخواهد داشت. به امید آن روز که حجّت بر حقّ الهی ظهور نماید و جهان را از عدل و داد پرکند و کفر و

امنیت در آخرین دولت

جهان امروز پر از شرور و نواقص و بلایای طبیعی و قتل و غارتها و تجاوز به حقوق و ظلم و ستم است. حتّی جوامعی که داعیه پیشرفت دارند از این امور مستثنای نیستند. کجای این دنیا را می‌توان یافت که خوشی با ناخوشی و فقر با غنا و مانند این امور، آمیخته نشده باشد. کجای این دنیا را می‌توان یافت که از میکروبهای کشنده و امراض مسری و حیوانات موذی خالی بوده باشد؟! کجای این دنیا را می‌توان یافت که همه انسانها در آنجا پیرو و مطیع خدا و خالق و مالک و مولای خویش بوده و فقط او را پرستش نمایند و شرک و کفر و عصيان و نافرمانی حقّ در آنجا نبوده باشد؟!

اینها از نظر روایات معصومین عوامل مهم نامنی به حساب می‌آیند. اگر همه غنی و نیرومند و با فرهنگ و وظیفه‌شناس باشند و قدرتی قاهر و آگاه و نیرومند بر آنها

مؤمنی یاد نمی‌کند مگر اینکه لعنش می‌کند. در علم سابق الهی آمده است که آنگاه که قائم علیاً قیام می‌کند، هیچ مؤمنی در زمان او نخواهد بود مگر اینکه شیطان را با سنگ دور خواهد کرد همانطور که پیش از آن بالعن دور می‌شد.

خدای تعالی می‌فرماید:

«قَالَ رَبُّ فَانِظِرِنِي إِلَى يَوْمٍ يُبَعَثُونَ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ».

گفت: پروردگارا مرا تا روز رستاخیز مهلت بده. فرمود: تو از مهلت یافتگان هستی تا روز و وقت معلوم.

آیه کریمه دلالت می‌کند که شیطان از خدای تعالی تا روز قیامت تقاضای مهلت کرده است و خدای تعالی درخواست او را در اصل مهلت پذیرفته است ولی در مورد وقت آن از آیه به دست می‌آید که تاریخ قیامت بودن آن مورد پذیرش قرار نگرفته است. و در مورد تعیین وقت به تعبیر «الوقت المعلوم» اکتفا شده است. این کلمه حاکی از تعیین مدت انتها مهلت است. و روشن است که علم به آن اختصاص به خداوند متعال و خاندان وحی دارد که عالم به تعلیم الهی هستند. و روایات خاندان وحی هم در تعیین آخرین مهلت مختلف است:

شرك و عصيان را ریشه کن کند.

با توجه به آنچه تابه حال نوشته‌یم، روشن می‌شود که بیشتر دواعی نامنی در دولت حضرت مهدی (ع) از بین خواهد رفت و زمین در آن روز حکومت صالحان را بر خود خواهد دید و نعمتهاي الهي بر همه خلائق چون باران رحمتش باريدن خواهد گرفت.

حال به روایاتی که تأکید بر وجود امنیت در آخرین دولت روی زمین دارد به صورت مختصر اشاره می‌کنیم.

۱ - طرد شیطان

شیطان ریشه اصلی کفر و شرك، و فساد و تباہی، و عصيان و تمرد، و جنایت و ظلم و تجاوز است. و این امور چنانکه گفته‌ی از عوامل مهم نامنی هستند. در دولت مهدی (ع) یکی از کارهای مهم و اساسی حضرت ذبح شیطان است. امام علی نقی علیاً می‌فرماید:

مَعْنَى الرَّجِيمِ أَنَّهُ مَرْجُومٌ بِاللَّغْنِ، مَطْرُودٌ مِنْ مَوَاضِعِ الْخَيْرِ، لَا يَدْكُرُهُ مُؤْمِنٌ إِلَّا لَعْنَهُ. وَ إِنَّ فِي عِلْمِ اللَّهِ السَّابِقِ أَنَّهُ إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ علیاً لَا يَبْقَى مُؤْمِنٌ فِي زَمَانِهِ إِلَّا رَجَمَهُ بِالْحِجَارَةِ كَمَا كَانَ قَبْلَ ذَلِكَ مَرْجُومًا بِاللَّغْنِ.

رجیم به معنای دور شده به وسیله لعن و مطرود از موضع خیر است. شیطان را هیچ

اختلاف وجود دارد: در یکی شیطان ظاهراً به مرگ طبیعی می‌میرد. و در دومی به دست پیامبرگرامی اسلام صلوات الله علیه و سلام ذبح می‌شود. و در سومی به دست حضرت ولیٰ عصر (عج) کشته می‌شود.

و نیز در مورد وقت مرگ هم اختلاف وجود دارد: در اولی بین نفخه اول و دوم می‌میرد. و در دومی مشخص نیست. و در سومی وقت مرگ او روز قیام آلمحمد (عج) معین شده است.

و نیز در محل کشته شدنش هم اختلاف بین روایات روشن است: در روایت اخیر مرگ او را در مسجد کوفه، و در روایت دوم مرگ او در بیت المقدس بیان شده است. با توجه به روایتی که در اول این بحث از امام علی نقی علیه السلام نقل کردیم معلوم شد که شیطان در زمان حضرت مهدی (عج) زنده خواهد بود ولی مؤمنین همه او را خواهند شناخت و با سنگ او را از خود خواهند راند. یعنی شیطنت او دیگر خاتمه پیدا خواهد کرد و او را راهی برای اغوا و وسوسه مؤمنین در آن زمان نخواهد بود. و در حال حاضر مهم برای ما همین مطلب است که در زمان آخرین دولت عامل مهم تباہی و فساد و قتل و غارت و تجاوز و به طور کلی عامل اساسی سلب امنیّت از کار خواهد افتاد. و این از روایاتی هم که در توصیف ویژگیهای آخرین دولت بیان شد به وضوح روشن است.

صدقه صلوات الله علیه السلام از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: روز وقت معلوم روز نفخه اول در صور است. ابليس بین نفخه اول و نفخه دوم، خواهد مرد.^(۱)

علی بن ابراهیم هم در تفسیرش از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که فرمود: روز و وقت معلوم روزی است که رسول خدا صلوات الله علیه السلام شیطان را بر روی صخره بیت المقدس ذبح می‌کند.^(۲) و عیاشی هم در تفسیرش از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:

همانا خداوند شیطان را تا روزی که قائم ما قیام می‌کند مهلت داده است. و آنگاه که قائم ما در مسجد کوفه قیام می‌کند، ابليس پیش آمد و در پیش روی آن حضرت چهارزانو می‌نشیند و می‌گوید: ای وای از این روز. پس حضرت موهای جلو سرش را می‌گیرد و گردنش را می‌زند. و روز وقت معلوم همین روز است.^(۳)

در این روایات چنانکه مشاهده می‌شود از چند جهت

۱- علل الشرایع / ۴۰۲.

۲- تفسیر قمی / ۲۴۵.

۳- تفسیر عیاشی / ۲۴۲.

باشدند.

و همو می فرماید:

اگر قائم ما قیام کند ... درندگان و چارپایان در
صلح و آشتی زندگی کنند تا آنجا که زنی از
عراق تا شام را بپیماید و جز بر سبزهزار قدم
نگذارد و زنبیل خود را بر سر داشته باشد و هیچ
درندهای او را آشفته و پریشان نکند و او هم از
آن نترسد.

سید بن طاووس از پیامبرگرامی اسلام نقل کرده که
فرمود:

گرگ بر گوسفند حمله نکند. و کینه و دشمنی از
بین برود. سم همه حیوانات از آنها گرفته شود.
تا آنجا که بچه دست خود را در دهان جانوران
سم دار کند و ضرری به او نرسد. و بچه با شیر
برخورد کند و شیر ضرری به او نرساند. و شیر
در میان گله شتر چون سگ نگهبان آنها باشد و
گرگ در میان گله گوسفند چون سگ آنها
باشد. (۱)

نکته قابل تأمل در این بحث آن است که: وقتی میان
گرگ و گوسفند و شیر و شتر و مانند اینها صلح و آشتی
برقرار می شود، آیا این بدان معناست که شیر دیگر

۲ - امنیت راهها

یکی از امتیازهای مهم آخرین دولت این است که در
زمان آن دولت امنیت در راهها به طور کامل برقرار
خواهد شد، بلکه به یک معنا در کل کره زمین امنیت
خواهد بود. امام باقر علیہ السلام می فرماید:

*يُقَاتِلُونَ وَاللَّهُ حَتَّىٰ يُوَحَّدَ اللَّهُ وَلَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْءٌ، وَ
حَتَّىٰ يَجْرِيَ الْعَجُورُ الصَّعِيقَةُ مِنَ الْمَشْرِقِ تُرِيدُ الْمَغْرِبَ
وَلَا يَنْهَاهَا أَحَدٌ. (۱)*

سوگند به خدا آنقدر پیکار می کند تا اینکه همه
موحد شوند و مشرکی باقی نماند، و تا اینکه
پیروز ضعیفی از مشرق زمین به قصد مغرب
زمین خارج شود و کسی مانعی برای او ایجاد
نکند.

۳ - امنیت در میان حیوانات

امام صادق علیہ السلام می فرماید:
تَأْمَنْ وَحْوْشَهَا وَسِبَاعُهَا.

وحوش و درندگان زمین در امن خواهند بود.

و امیر المؤمنین علی علیہ السلام فرمود:

يَصْطَلُحُ فِي مُلْكِهِ السَّبَاعِ.

در دولت او درندگان باهم در صلح و آشتی

حقیقت گوشتخوار بودن خود را از دست خواهد داد؟ و همین طور گرگ هم دیگر گوشتخوار نخواهد بود؟ یا اینکه آنها گوشتخوار بودن خود را از دست نخواهند داد ولی درندگی آنها از بین خواهد رفت و رابطه آنها و حیوانات دیگر مثل رابطه انسان با گوسفند و شتر و گاو خواهد بود. یعنی همانطور که میان انسان و این گونه حیوانات رابطه صلح و دوستی برقرار است و انسان از آنها محافظت و حمایت می‌کند و در مقابل از آنها تغذیه می‌نماید، آیا شیر و گرگ هم همچون انسان با آنها رفتار خواهد کرد؟

اصلاحات در آخرین دولت

مطالبی که تا به حال درباره آخرین دولت نوشته شد، گوشهایی از اصلاحاتی را که در آن زمان صورت خواهد گرفت، برای ما تصویر کرد. گفتیم خداوند متعال در زمین و موجودات آن تغییراتی خواهد داد، همه زمین سرسیز و خرم خواهد شد. نعمت‌های الهی از زمین و هوا برای مردم ارزانی خواهد شد. خارهای درختان خاردار از بین خواهد رفت. همه خرابیها تبدیل به آبادی خواهد شد. و دانه‌ایی که در زمین نهاده می‌شود به سرعت رشد خواهد کرد. و حیوانات هم با هم در صلح و صفا زندگی خواهند کرد. سم‌های حیوانات سم‌دار از بین خواهد رفت. شیطان از کار خواهد افتاد و ....

و از جهت تشریع هم گفتیم که قضاوت در دولت حضرت مهدی (عج) به صورت دیگری خواهد بود. قضات و والیانی که از طرف او به بلاد منصوب می‌شوند

تجدید می‌کند چنانکه رسول خدا^{صلی الله علیه و سلیمانة} جاهلیت را از بین برد.
امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

وقتی قائم قیام کند به سوی کوفه حرکت می‌کند و در آنجا چهار مسجد را خراب می‌کند. و همه مساجدی که بر روی زمین دارای کنگره باشد، کنگره‌های آنها را خراب می‌کند و آنها را به صورت ساده و بی‌کنگره قرار می‌دهد، و شاهراهها را توسعه می‌دهد و هر ایوانی را که از راه بیرون آمده باشد خراب می‌کند و فاضلابها و ناوданهایی که به راهها جاری می‌شود از میان بر می‌دارد.^(۱)

در روایت دیگری می‌فرماید:

شاهراهها را توسعه داده و شصت ذراع می‌کند و هر مسجدی که در راه واقع می‌شود خراب می‌کند و همه آبهایی که به راهها جاری می‌شود جلو آنها را سد می‌کند و ایوانهایی که بر راهها بیرون آمده باشند خراب می‌کند.^(۲)

امام موسی بن جعفر علیه السلام می‌فرماید:
وقتی قائم ما قیام می‌کند می‌فرماید: ای سواره‌ها

با نگاه به کف دستشان حکم خدا را خواهند فهمید و ایمان در همه دنیا فرآگیر شده و کفر و شرک و نفاق از بین خواهد رفت. و اموری دیگر از این قبیل که به طور مفصل نوشته شد.

اینها اصلاحاتی است که از لابلای مباحث گذشته به دست می‌آید و منظور در اینجا بیان نکات جدیدی در این زمینه است:

در دعای عهد می‌خوانیم:

وَاجْعِلْنَا اللَّهُمَّ ... مُجَدِّدًا لِمَا عُطَلَ مِنْ أَحْكَامٍ كِتَابِكَ وَ مُشَيَّدًا لِمَا وَرَدَ مِنْ أَعْلَامٍ دِينِكَ وَ سُنَّتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ^(۱).

خداوندا، او را قرار بده ... تجدید کننده احکامی از کتابت که تعطیل مانده است، و محکم کننده آنچه از نشانه‌های دینت و سنت‌های

پیامبرت^{صلی الله علیه و سلیمانة} وارد شده است.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

بَصْنَعَ مَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . يَهِيدُمْ مَا كَانَ قَبْلَهُ، كَمَا هَدَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَ يَسْتَأْنِفُ الْإِسْلَامَ جَدِيدًا.^(۲)

او سیره رسول خدا^{صلی الله علیه و سلیمانة} را پیش می‌گیرد و آنچه پیش از او بوده از بین می‌برد و اسلام را دوباره

۱- بحارالانوار ۵۲/۳۳۹.

۲- بحارالانوار ۵۲/۳۳۳.

۱- بحارالانوار ۵۳/۹۵.

۲- بحارالانوار ۵۲/۳۵۲.

آن را درست می‌کند.^(۱)

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

وقتی قائم ما قیام می‌کند مردم را به امری تازه می‌خواند همانطور که رسول خدا علیه السلام خواند. وهمانا اسلام به هنگام شروع غریب بود و دوباره چون اول غریب خواهد شد. پس خوشابر غرباء.^(۲)

امام زین العابدین علیه السلام می‌فرماید:

إِذَا قَامَ الْقَائِمُ، أَذْهَبَ اللَّهُ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ الْغَاهَةَ وَرَدَ إِلَيْهِ قُوَّتَهُ.^(۳)

هنگامی که قائم قیام کند، خداوند متعال بیماری را از مؤمنین برطرف می‌کند و قوت و نیرویشان را به آنها باز گرداند.

حمدابن عثمان می‌گوید: در محضر امام صادق علیه السلام بودم که مردی به حضرت عرض کرد:

خداوند امر شما را اصلاح کند؛ فرمودید علی بن ابی طالب علیه السلام لباس خشن می‌پوشید؛ پیراهنی به چهار درهم و مانند آن می‌پوشید، در حالی که می‌بینیم شما لباس نو پوشیده‌اید!

در وسط راه حرکت کنید. واى پیاده‌ها، در دو طرف راه حرکت کنید. پس هر سوارهای که در دو طرف راه حرکت کند و به پیاده‌ای عیب برساند دیه بر او ثابت می‌شود. و هر پیاده‌ای که در وسط راه حرکت کند و عیبی به او برسد، دیه ندارد.^(۱)

پامبرگرامی اسلام علیه السلام می‌فرماید:

الْقَائِمُ مِنْ وُلْدِي، إِنْهُ أَسْمِي ... وَسُنْنَتُهُ سُنْنَتِي. يُقِيمُ النَّاسَ عَلَىٰ مُلْتَقِي وَشَرِيعَتِي، وَيَدْعُوهُمْ إِلَىٰ كِتَابِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ.^(۲)

قائم از فرزندان من است. اسم او اسم من است ... سنت او سنت من است. مردم را بر ملت و آیین من راست کند و آنها را بر کتاب پروردگارم عزوجل بخواند.

امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

گویا شیعیانمان را می‌بینم که در مسجد کوفه چادرهایی زدند و به مردم قرآن را همانطور که نازل شده تعلیم می‌دهند. آگاه باشید! قائم ما وقتی قیام کند مسجد کوفه را خراب کرده و قبله

۱- بحار الانوار .۳۶۴ / ۵۲

۲- بحار الانوار .۳۶۶ / ۵۲

۳- بحار الانوار .۳۶۴ / ۵۲

۱- وسائل الشیعہ .۲۴۳ / ۲۹

۲- کمال الدین .۴۱۱ / ۴

الهی را به صورت صحیح و بدور از هرگونه آلایشی در میان مردم نشر خواهد کرد. و دامن دین را در تمام جهات از انحرافات پاک کرده و برداشتهای نادرست از دین را کنار خواهد زد.

و عدالت را در تمام دنیا برقرار خواهد نمود و چنانکه گفتیم عدل او حتی داخل خانه‌های مردم هم نفوذ خواهد کرد. خیابانها را توسعه داده و عمل به قوانین عبور و مرور را جدی خواهد گرفت. مساجدی که در راهها واقع می‌شوند خراب خواهد نمود و تخلفات مربوط به ساختمان سازی را رسیدگی خواهد کرد.

بدین ترتیب مردم بعد از قرنها دوری از احکام صحیح الهی، دوباره احکام الهی را همان‌طور که نازل شده فراگرفته و به آن عمل خواهند نمود و اسلام دوباره با آمدن او حیات تازه پیدا خواهد کرد.

از خداوند متعال می‌خواهیم اسباب ظهور و فرج او را به زودی فراهم کند و ما را از فیض زیارت او در زمان غیبت و حضورش بی‌نصیب نفرماید، و او را در کنف حفظ و حمایت خویش سالم و سلامت بدارد.

قم - محمد بیبانی اسکویی

۱۴۲ / ۱۶ / ۱۱ مطابق با ۲ جمادی الثانی / ۷۹

حضرت به او فرمود: در زمان علی[ؑ] بن ابی طالب[ؑ] آن لباس امری منکر نبود. و آن لباس اگر در این زمان پوشیده شود لباس شهرت می‌شود. پس بهتر لباس هر زمانی لباس اهل آن زمان است؛ جز اینکه قائم ما اهل بیت[ؑ] وقتی قیام می‌کند لباس علی را می‌پوشد و به سیره و روش علی[ؑ] رفتار می‌کند.^(۱)

با توجه به این روایات می‌بینیم در دولت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشریف با عنایت و فضل الهی اصلاحات اساسی در دنیا صورت خواهد گرفت و زمین آماده حکومت صالحان خواهد شد؛ حکومتی که مورد رضایت و خشنودی خدای تعالی و همه خلائق حتی حیوانات و گیاهان و جمادات خواهد شد.

سیره و روش او همان سیره پیامبر خاتم^{صلی الله علیه و آله و سلّم} و اوصیای او خواهد بود. و احکام الهی را بعد از آنکه در میان مردم تعطیل شده، دوباره زنده خواهد کرد. و ایمان و تقوا و عبادت خدا را در همه جای زمین گسترانیده، کفر و شرک و نفاق را از میان خواهد برد. شالوده دین را از هرگوهر بدعت پاک خواهد کرد و آن را به صورت خالص به مردم عرضه خواهد نمود. علوم و دانشها را

فهرست منابع / ٦٣

- ٩ - صدوق، محمدبن على، علل الشرائع، مكتبه داوري - قم.
- ١٠ - صدوق، محمدبن على، كمال الدين، تحقيق على اكبر غفارى، جامعه مدرسین - قم.
- ١١ - طبرى، محمدبن جریر، دلائل الإمامة، تحقيق قسم الدراسات الاسلامية، مؤسسه بعثت - قم، ١٤١٣ هـ.
- ١٢ - طريحي، فخرالدين، مجمع البحرين، تحقيق سید احمد حسینی، مطبعة مرتضوی - تهران، ١٣٦٥ هـ.
- ١٣ - عمید، حسن، فرهنگ فارسی، امیرکبیر - تهران، ١٣٧٤، چاپ سوم.
- ١٤ - عیاشی، محمدبن مسعود، تفسیر عیاشی، تحقيق سید هاشم رسولی - قم.
- ١٥ - قمی، على بن ابراهیم، تفسیر قمی، تحقيق سید طیب جزائری، دارالكتاب - قم، ١٣٠٤ هـ.
- ١٦ - قمی، محمدبن محمدرضا، تفسیر کنز الدقائق، تحقيق حسین درگاهی، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - تهران، ١٤١١ هـ.
- ١٧ - کلینی، محمدبن یعقوب، الكافی، تحقيق على اكبر غفاری، دارالكتب - طهران.
- ١٨ - مجلسی، محمد باقر، بحارالأنوار، دارالكتب - طهران.
- ١٩ - الهيئة العلمية في مؤسسة المعارف الإسلامية، معجم احادیث الامام المهدی ع، اشراف على کورانی - قم، ١٤١١ هـ، چاپ اول.

فهرست منابع

- ١ - قرآن کریم.
- ٢ - ابن طاووس، على بن موسی، الملحم و الفتن، منشورات الرضی - قم، ١٣٧٨ هـ.
- ٣ - حرّانی، حسن بن على، تحف العقول، تحقيق على اكبر غفاری، جامعه مدرسین - قم، ١٤٠٤ هـ.
- ٤ - حرّ عاملی، محمدبن حسن، وسائل الشيعة، تحقيق مؤسسة آل البيت عليهم السلام - قم، ١٤١٤ هـ.
- ٥ - حرّ عاملی، محمدبن حسن، اثبات الهداء، مطبعه علمیہ.
- ٦ - صافی گلپایگانی، لطف الله، منتخب الأثر، مکتبه صدر - طهران.
- ٧ - صدوق، محمدبن على، الخصال، تحقيق على اكبر غفاری، جامعه مدرسین - قم، ١٤٠٩ هـ.
- ٨ - صدوق، محمدبن على، معانی الاخبار، تحقيق على اكبر غفاری، جامعه مدرسین - قم، ١٣٦١ هـ.

خودآزمایی

بعد از مطالعه کتاب اگر کسی از شما سؤال نماید
که در انتظار چه حکومتی در زمان ظهرور حضرت
ولی عصر (عج) از نظر مادی و معنوی هستید، در ده
دقیقه و یا در ده خط چه جوابی خواهید داد؟